

Marszałek
Województwa Mazowieckiego
ul. Jagiellońska 26, 03-719 Warszawa

Warszawa, 1 września 2023 roku

Jej Ekszelencja
Margarita Ganeva
Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny
Republiki Bułgarii w Polsce

Pan
Dr Edward Kopówka
Dyrektor Muzeum Treblinka.
Niemiecki nazistowski obóz zagłady i obóz pracy
(1941-1944)

Pani
Kalina Stancheva
Dyrektor Bułgarskiego Instytutu Kultury

Wasza Ekszelencjo, Szanowni Państwo Dyrektorzy,
serdecznie dziękuję za zaproszenie na oficjalne otwarcie wystawy plenerowej pt. „Żydzi na ziemiach bułgarskich” na terenie Muzeum Treblinka, poświęconej 80. rocznicy ocalenia Żydów bułgarskich podczas II wojny światowej oraz pamięci ofiar Holocaustu i zbrodni przeciwko ludzkości.

To bardzo ważne i cenne przedsięwzięcie zasługuje na słowa wielkiego uznania. Dzięki ekspozycji zwiedzający będą mieli okazję zapoznać się ze świadectwami dokumentalnymi o życiu wspólnoty żydowskiej na ziemiach bułgarskich, które zachowały się w zbiorach Biblioteki Narodowej im. św. św. Cyryła i Metodego w Sofii. Wystawa przypomina także niezwykle piękną i chlubną kartę z historii Bułgarii, która 80 lat temu ocaliła swoją ludność żydowską przed Holocaustem. Choć kraj był w czasie II wojny światowej sojusznikiem Niemiec, w obronie Żydów stanęło wówczas całe społeczeństwo i władze cofnęły rozkaz ich deportacji, a wielu z bułgarskich działaczy zostało uznanych później za Sprawiedliwych wśród Narodów Świata. Odmówienie wysłania na śmierć obywateli pochodzenia żydowskiego było bezprecedensowym aktem w dziejach Europy. Niestety pod naciskiem III Rzeszy Żydzi z terenów Macedonii i Tracji Północnej, będących wówczas pod administracją bułgarską, trafili do obozów przejściowych w Łomie i Skopje, a następnie tu, do Obozu Zagłady Treblinka II.

Otwierana dziś wystawa jest godną formą upamiętnienia dziejów Żydów z ziem bułgarskich i uczczenia ich pamięci. Gratuluję Państwu przygotowania tej szczególnej ekspozycji. Mam nadzieję, że spotka się ona z dużym zainteresowaniem zwiedzających, poszerzy ich wiedzę historyczną i skłoni do refleksji. Ufam także, że przyczyni się do promowania postawy otwartości, szacunku, tolerancji oraz rozwoju dialogu międzykulturowego, by koszmar, jakim była II wojna światowa i Holocaust nigdy się nie powtórzył. Pozdrawiam wszystkich uczestników dzisiejszej uroczystości, życząc głębokich przeżyć duchowych.

Z wyrazami szacunku